Evropský parlament
2014-2019

Dokument ze zasedání

B8-0680/2017

11.12.2017

NÁVRH USNESENÍ

předložený na základě prohlášení místopředsedkyně Komise, vysoké představitelky Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku

v souladu s čl. 123 odst. 2 jednacího řádu

o situaci v Afghánistánu
(2017/2932(RSP))

Fabio Massimo Castaldo, Ignazio Corrao, Isabella Adinolfi, Rolandas Paksas
za skupinu EFDD

B8-0680/2017

Usnesení Evropského parlamentu o situaci v Afghánistánu
(2017/2932(RSP))

Evropský parlament,

– s ohledem na společné sdělení, jež dne 24. července 2017 vydala Komise a vysoká představitelka Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, které je určeno Evropskému parlamentu a Radě a týká se prvků strategie EU v Afghánistán,

– s ohledem na závěry Rady ze dne 16. října 2017 o strategii EU v Afghánistánu,

– s ohledem na afghánský národní akční plán týkající se rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 1325 (2000) o ženách a míru a bezpečnosti,

– s ohledem na rezoluci Rady bezpečnosti OSN č. 2344 (2017), která prodlužuje mandát Podpůrné mise OSN v Afghánistánu do 17. března 2018,

– s ohledem na pravidelné zprávy generálního tajemníka OSN o situaci v Afghánistánu a jejích dopadech na mezinárodní mír a bezpečnost,

– s ohledem na kábulský proces pro mír a bezpečnostní spolupráci,

– s ohledem na společnou dohodu Afghánistánu a EU nazvanou „Joint Way Forward“ a týkající se otázek migrace,

– s ohledem na prohlášení mluvčí EU o teroristických útocích v Afghánistánu,

– s ohledem na bruselskou konferenci o Afghánistánu,

– s ohledem na dohodu o spolupráci mezi EU a Afghánistánem v oblasti partnerství a rozvoje,

– s ohledem na jmenování nového zvláštního vyslance EU pro Afghánistán a jeho první návštěvu této země,

– s ohledem na vrcholné schůzky NATO, která se konaly v červenci 2016 a červnu 2017,

– s ohledem na čl. 123 odst. 2 jednacího řádu,

A. vzhledem k tomu, že situace v Afghánistánu je navzdory některým zlepšením i nadále kritická, neboť bezpečnostní situace se zhoršuje, sílí tlak povstalců a teroristů a země čelí značným ekonomickým a politickým potížím; vzhledem k tomu, že tato nestabilita se ještě umocňuje v důsledku korupce, slabého právního státu, nedostačující veřejné správy, nezákonných hospodářských činností a pokračujícího ozbrojeného konfliktu;

B. vzhledem k tomu, že humanitární situace, v níž trpí zejména civilní obyvatelstvo, je stále mimořádně znepokojivá; vzhledem k tomu, že nedávná zpráva Podpůrné mise OSN v Afghánistánu (mise UNAMA) hovoří o nejvyšším počtu obětí od roku 2009,

neboť v roce 2016 bylo zaznamenáno 11 318 civilních obětí, zatímco od ledna 2017 do září téhož roku činil počet obětí již 8 019; vzhledem k tomu, že za tyto oběti nesou odpovědnost jak protivládní síly, tak i provládní skupiny; vzhledem k tomu, že v důsledku vyostřeného konfliktu bylo v roce 2016 vysídleno 600 000 a v roce 2017 více než 280 000 osob, z nichž většině je méně než 18 let;

C. vzhledem k tomu, že bezpečnostní a humanitární situace vyvolala společně s nedostatečnými ekonomickými vyhlídkami nárůst nepovolené migrace vedoucí k tomu, že Afghánci tvořili v roce 2016 druhou největší skupinu migrantů přicházejících do EU; vzhledem k tomu, že situaci uvnitř Afghánistánu ztěžuje návrat více než milionu afghánských uprchlíků z Pákistánu a Íránu, který klade krajní nároky na kapacity vlády a zvyšuje tlak uvnitř společnosti;

D. vzhledem k tomu, že mezinárodní společenství několikrát potvrdilo svou neutuchající podporu Afghánistánu: dne 29. června 2017 na vrcholné schůzce aliance NATO, kde spojenci a jejich partneři potvrdili, že budou plnit své závazky do konce roku 2020, a někteří spojenci oznámili, že k misi NATO Rozhodná podpora přispějí dalšími vojenskými jednotkami, a v říjnu 2016 na bruselské konferenci o Afghánistánu, které předsedala EU společně s afghánskou vládou a na níž mezinárodní společenství přislíbilo pokračování v politické podpoře a zavázalo se k poskytnutí finanční podpory ve výši 13,6 miliard EUR, jejíž součástí je 5 miliard EUR z Evropské unie a jejích členských států, čímž se EU obecně stává největším partnerem Afghánistánu v rámci rozvojové spolupráce; vzhledem k tomu, že dohoda o spolupráci mezi EU a Afghánistánem v oblasti partnerství a rozvoje z února 2017 stvrdila závazek EU přispět k rozvoji Afghánistánu;

E. vzhledem k tomu, že bezpečnostní situace je v Afghánistánu stále velmi proměnlivá, jelikož vláda a organizace Tálibán získávají střídavě kontrolu nad jednotlivými územími, což vede k obětem na obou stranách; vzhledem k tomu, že v procesu, který by vedl k míru mezi vládou a Tálibánem, nebylo dosaženo žádného hmatatelného pokroku;

F. vzhledem k tomu, že Tálibán rozpoutal nedávno vlnu sebevražedných útoků po celém Afghánistánu, jejichž terčem byly policejní objekty a vládní zařízení a při nichž bylo zabito nejméně 74 osob a několik stovek lidí bylo zraněno; vzhledem k tomu, že k civilním obětem vedou zejména svévolné a nezákonné kombinované taktiky využívající improvizovaná výbušná zařízení, zvláště pak sebevražedné bombové útoky;

G. vzhledem k tomu, že akce Islámského státu v Iráku a Levantě – provincii Chorásán (ISIL-KP) se většinou omezují na východní Afghánistán, ale tato skupina se přihlásila k odpovědnosti i za několik rozsáhlých útoků na různých místech po celé zemi a mohla by upevnit svou přítomnost v provincii Kúnar a s úspěchem obnovit své vojenské kapacity na území provincie Nangarhár;

H. vzhledem k tomu, že navzdory vládnímu úsilí je Afghánistán stále jednou z nejzkorumpovanějších zemí světa; vzhledem k tomu, že míra korupce je obzvláště znepokojující v případech, kdy zkorumpovaní členové národních bezpečnostních složek prodávají zbraně přímo povstalcům a kdy jsou finanční prostředky odváděny z humanitární oblasti a nedostanou se tedy k těm, kdo je potřebují;

I. vzhledem k tomu, že jedním z největších problémů jsou i nadále pokračující dodávky

zbraní určené Tálibánu a dalším teroristickým skupinám, na něž jsou finance čerpány z pěstování opia, pašování, únosů, vydírání nevládních organizací, nezákonného prodeje minerálů a hodnotných starožitností i z tunelování zahraniční pomoci přicházející do této země;

J. vzhledem k tomu, že v roce 2016 byla celková plocha, na níž se v Afghánistánu pěstuje opiový mák, rozšířena ve srovnání s předchozím rokem o 10 %, výroba opia vzrostla o 43 % a hodnota nezákonné ekonomiky založené na opiátech činila v roce 2016 podle odhadů 3 miliardy USD;

K. vzhledem k tomu, že ve dvoustranných vztazích mezi Afghánistánem a Pákistánem se objevily určité náznaky lepší spolupráce, neboť obě země učinily některé kroky ke zlepšení vztahů, například pro případy krize zavedly kontrolní mechanismus tísňové komunikace a zřídily mechanismus třístranného dialogu na ministerské úrovni;

L. vzhledem k tomu, že nezávislá afghánská volební komise stanovila, že parlamentní volby i volby do oblastních rad se budou konat dne 7. července 2018, a pokročila v přípravách voleb;

M. vzhledem k tomu, že Komise oznámila, že Afghánistánu bude v rámci humanitární pomoci poskytnuto dalších 5 milionů EUR, takže celková humanitární pomoc EU Afghánistánu bude v roce 2017 činit 30,5 milionu EUR; vzhledem k tomu, že celkově, a to včetně rozvojové pomoci, poskytne EU do roku 2020 až 300 milionů EUR ročně;

N. vzhledem k tomu, že závažným problémem je i nadále nábor a využívání nezletilých všemi stranami, neboť mise UNAMA odhalila a ověřila, že bylo rekrutováno a využíváno 21 chlapců, z nichž 15 protivládními silami, a podle jejích zpráv rekrutovala organizace ISIL-KP až 50 chlapců, které zapojila do náboženského a vojenského výcviku v provincii Ghor;

O. vzhledem k tomu, že Spojené státy podnikly v roce 2017 na Afghánistán 2 568 útoků, při nichž byly podle zpráv zabity desítky civilistů;

P. vzhledem k tomu, že dne 20. listopadu 2017 požádal žalobce Mezinárodního trestního soudu příslušné soudce o povolení k zahájení vyšetřování válečných zločinů a zločinů proti lidskosti, které byly údajně spáchány v souvislosti s ozbrojeným konfliktem v Islámské republice Afghánistán od 1. května 2003; vzhledem k tomu, že žalobce usiluje rovněž o získání povolení k vyšetření údajných trestných činů, které mají spojitost s ozbrojeným konfliktem v Afghánistánu, jsou dostatečně spjaty s danou situací a byly od roku 2002 spáchány na území dalších smluvních států Římského statutu; vzhledem k tomu, že Afghánistán je smluvní stranou Římského statutu, může uvedený soud uplatnit své soudní pravomoci ve vztahu k trestným činům údajně spáchaným na afghánském území od května 2003 bez ohledu na státní příslušnost obviněného; vzhledem k tomu, že na základě dostupných informací se lze důvodně domnívat, že strany zapojené do konfliktu v Afghánistánu mohly spáchat válečné zločiny a zločiny proti lidskosti;

1. poukazuje na to, že ani po téměř 40 letech konfliktu a 16 letech, kdy probíhají zásahy vedené USA a organizací NATO, se Afghánistánu nepodařilo dosáhnout míru, bezpečnosti ani udržitelného vývoje; podtrhuje, že navzdory zřejmým problémům

dosáhla země zlepšení v řadě oblastí, včetně kvality zdravotnictví a vzdělávání a přístupu k těmto službám, posilování postavení žen a prodloužení průměrné délky života;

2. opakuje své odhodlání prosazovat v Afghánistánu mír, stabilitu a prosperitu a podporovat udržitelný rozvoj této země a vítá skutečnost, že Rada přijala strategii EU v Afghánistánu jakožto pilíř pro budoucí kroky EU;

3. vyjadřuje upřímnou soustrast rodinám obětí nedávných teroristických útoků; opět připomíná, že všechny formy a projevy terorismu představují jednu z nejvážnějších hrozeb pro mezinárodní mír a bezpečnost; zdůrazňuje, že je nutné postavit pachatele, organizátory, poskytovatele finančních prostředků a sponzory těchto činů před soud, a naléhavě vyzývá všechny státy, aby s vládou Afghánistánu a všemi ostatními příslušnými orgány v tomto ohledu aktivně spolupracovaly;

4. co nejdůrazněji odsuzuje veškeré útoky na civilisty, humanitární pracovníky, afghánské a mezinárodní vojenské síly, členy diplomatických a konzulárních sborů i na další zástupce mezinárodního společenství v Afghánistánu;

5. se znepokojením bere na vědomí výrazný nárůst v civilních obětech, jehož příčinou jsou letecké útoky provládních sil, a připomíná všem stranám konfliktu, že jsou na základě svých povinností podle mezinárodního humanitárního práva a mezinárodního práva v oblasti lidských práv odpovědné za ochranu civilistů během vojenských operací; zdůrazňuje, že je nezbytné, aby byly příslušné osoby pohnány za porušování mezinárodních lidských práv a humanitárního práva k odpovědnosti;

6. bere na vědomí novou strategii Spojených států amerických v Afghánistánu, která požaduje zvýšení počtu vojáků; znovu zdůrazňuje, že tento konflikt nemá vojenské řešení, neboť míru lze dosáhnout pouze prostřednictvím přímých jednání mezi vládou a Tálibánem, která musí být součástí inkluzivního mírového procesu a procesu usmíření vedeného Afghánci, za který by sami odpovídali; opětovně potvrzuje svou podporu všem iniciativám v tomto směru, jako je kábulský proces pro mír a bezpečnostní spolupráci, a naléhavě vyzývá EU, aby si zachovala vysokou míru angažovanosti; vítá jmenování nového zvláštního vyslance EU pro Afghánistán a jeho první návštěvu této země;

7. domnívá se, že vojenské jednotky NATO by se měly striktně držet své poradní úlohy s cílem okamžitě se stáhnout, jakmile to podmínky dovolí;

8. je si vědom skutečnosti, že proces usmíření by vyžadoval skutečnou politickou podporu aktérů v regionu; vyzývá všechny regionální zúčastněné strany, aby konstruktivně spolupracovaly na podpoře skutečného vyjednávacího procesu zaměřeného na dosažení trvalého smíru mezi stranami konfliktu, a vyzývá místopředsedkyni, vysokou představitelku, aby oslovila partnery a zúčastněné strany na celém světě i v regionu, zejména Indii a Pákistán, s cílem prosazovat v rámci tohoto procesu mezinárodní a regionální shodu; v této souvislosti vítá společné prohlášení vydané na 14. summitu EU-Indie dne 6. října 2017;

9. zdůrazňuje, že je důležité odhalovat a ničit finanční sítě, které Tálibán používá k přesunům peněz, a přerušit zdroje financování, převaděčské sítě a nezákonné činnosti,

které slouží k financování jeho operací; vyzývá k posílení mnohostranné a regionální spolupráce v boji proti nezákonnému financování teroristických skupin a k přerušení tras používaných pro převaděčství;

10. vyzývá afghánskou vládu, aby pokračovala v provádění dohodnutého programu reforem, včetně protikorupčních zákonů, zlepšila své systémy pro sledování zbraní, prosazovala odpovědnost a posílila úlohu struktur místní správy, zejména kmenových rad starších, u nichž se ukázalo, že fungují čestně a transparentně;

11. vítá, že bylo na červenec 2018 oznámeno konání voleb, což by mohlo sehrát důležitou úlohu při prosazování cíle demokratické konsolidace v Afghánistánu; vyzývá k tomu, aby volební instituce zvětšily svůj dosah a oslovily všechny zúčastněné strany s cílem zajistit podporu voleb ze strany veřejnosti; žádá, aby se uskutečnila volební reforma, jejímž cílem by byly věrohodné, inkluzivní a transparentní volby; žádá všechny strany, aby se zdržely vyhrocené rétoriky, která by mohla zvýšit sociální napětí a oslabit křehký politický konsensus, jejž ztělesňuje ústava; vyzývá všechny zúčastněné strany k zajištění toho, aby politický nesouhlas mohl být i nadále vyjadřován pokojnou cestou a v rámci ústavních a demokratických procesů země;

12. zdůrazňuje rostoucí úlohu žen při řešení konfliktů a předcházení radikalizaci komunit, jakož i jejich tradiční roli při budování míru v Afghánistánu; vítá větší zastoupení žen v afghánské Vysoké mírové radě i novou strategii této rady, která spočívá v uznání klíčové a aktivní úlohy žen; vyzývá EU, aby i nadále podporovala Afghánistán při provádění národního akčního plánu týkajícího se rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 1325 (2000) i dalších příslušných programů; žádá, aby byl do trestněprávních předpisů doplněn zákon o odstranění násilí páchaného na ženách;

13. připomíná, že mladí lidé jsou budoucností země, a je velmi znepokojen zprávami o náboru dětí do hnutí Tálibán, které jsou připravovány v náboženských školách (tzv. madrasách) a nasazovány v různých vojenských operacích, včetně výroby a nastražování improvizovaných výbušných zařízení; připomíná všem stranám, že vyslání příslušníků ozbrojených sil mladších 18 let do válečných zón je v rozporu s mezinárodním právem platným v Afghánistánu a v případě nasazení dětí do 15 let se jedná o válečný zločin podle opčního protokolu k Úmluvě o právech dítěte a Římského statutu; vyzývá vládu, aby přijala veškerá proveditelná opatření s cílem zabránit tomuto náboru a využívání dětí, mj. právní opatření nezbytná k zákazu a kriminalizaci takovýchto praktik, a aby přijala veškerá proveditelná opatření s cílem zajistit ochranu dětí dotčených ozbrojeným konfliktem a péči o ně; vyzývá vládu, aby vypracovala a přijala komplexní zákon a národní akční plán na ochranu dětí;

14. vyjadřuje politování nad tím, že ačkoli „Společný další postup EU a Afghánistánu v otázkách migrace“ představuje v podstatě dohodu uzavřenou s třetí stranou a obsahuje jasný rámec upravující spolupráci v otázkách nuceného návratu do Afghánistánu a zpětného přebírání osob, nebyl Parlamentu předložen k vyslovení souhlasu a Parlament o něm nebyl informován ani s ním na toto téma nebyly vedeny konzultace; vyzývá Komisi, aby dodržela postupy stanovené ve Smlouvách a v souvislosti s dohodou o společném dalším postupu Parlament plně informovala a zapojila a aby s ním na toto téma vedla konzultace; vyzývá EU a její členské státy k zajištění toho, aby při spolupráci v oblasti migrace se zeměmi původu migrantů, žadatelů o azyl

a uprchlíků plně dodržovaly své povinnosti vyplývající z mezinárodních a evropských právních předpisů v oblasti lidských práv a z uprchlického práva;

15. zdůrazňuje, jak důležité jsou iniciativy zaměřené na boj proti radikalizaci a na podporu deradikalizace, demobilizace a znovuzačlenění a dále zapojení místních komunit a občanské společnosti do boje proti násilnému extremismu, a vyzývá NATO a EU, aby tyto iniciativy podporovaly; je přesvědčen o významu malých místních projektů, jejichž cílem je zapojit místní náboženské činitele, šířit místní poselství zaměřená proti extremismu a budovat dialog mezi komunitami, a bránit tak rozvoji radikalizace již v zárodku;

16. zdůrazňuje význam kultury a vzdělávání při budování národní soudržnosti a vyjadřuje politování nad tím, že více než 3,5 milionu dětí – což představuje třetinu afghánských dětí, a většinu z toho tvořily dívky – neplnilo na začátku školního roku, tj. v březnu, školní docházku; domnívá se, že zařazení problematiky budování míru, řešení konfliktů a mediace do školních osnov by mohlo přispět k emancipaci mladých Afghánců a mohlo by dát příští generaci příležitost, aby se vymanila z koloběhu násilí, a to tím, že si osvojí praktické dovednosti pro rozpoznání zdrojů konfliktu a naučí se zmírňovat napětí a vyjednávat mírová řešení;

17. vyzývá afghánskou vládu, aby vypracovala organizovanou strategii, v jejímž rámci by se vážně zaměřila na dodržování zásad právního státu, zajištění spravedlnosti a upřednostňování opatření na ochranu občanských práv; vyzývá mezinárodní společenství jako celek, aby podpořilo Afghánistán při plnění jeho závazků týkajících se reformy jeho soudního systému, včetně zavedení procesu přechodného soudnictví pod kontrolou státu, který by řešil problém beztrestnosti; žádá lepší koordinaci mezi státními a kmenovými systémy pro řešení sporů; je přesvědčen o tom, že větší transparentnost, odpovědnost a účast občanů na soudním a legislativním procesu by mohla přispět k zajištění spravedlivějšího a transparentnějšího systému;

18. je přesvědčen o tom, že odolnost společností, podobně jako lidský rozvoj, je v konečném důsledku spojena se schopností systému zajistit pro obyvatelstvo, zejména mladé lidi, hospodářské vyhlídky; podporuje provádění Afghánského národního mírového a rozvojového rámce i posílení soukromého sektoru, zemědělství a udržitelného využívání a řízení přírodních zdrojů;

19. bere na vědomí žádost žalobce Mezinárodního trestního soudu o vyšetření údajných válečných zločinů a zločinů proti lidskosti, jichž se měly od května 2003 dopustit všechny strany v Afghánistánu; žádá, aby – bude-li toto povolení uděleno – proběhlo spravedlivé, transparentní, objektivní a nezávislé vyšetřování s cílem pohnat k odpovědnosti osoby odpovědné za spáchání těchto trestných činů, ať už je pachatelem kdokoli, čímž se zajistí rovnost před zákonem a zabrání opakování takových zločinů;

20. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení vysoké představitelce Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, místopředsedkyni Komise, Radě, Komisi, vládám a parlamentům členských států a vládě a parlamentu Afghánistánu.